

PROTOKOL O ZVLÁŠTĚ CHRÁNĚNÝCH OBLASTECH A BIOLOGICKÉ ROZMANITOSTI VE STŘEDOMOŘÍ

SMLUVNÍ STRANY TOHOTO PROTOKOLU

JSOU STRANAMI Úmluvy o ochraně Středozemního moře před znečišťováním přijaté v Barceloně dne 16. února 1976,

VĚDOMY SI hlubokého dopadu lidských činností na stav mořského prostředí a pobřeží a obecněji na ekosystémy oblastí s převládajícími středomořskými rysy,

ZDŮRAŽŇUJÍCE důležitost ochrany a případně zlepšení stavu přírodního a kulturního dědictví Středomoří, zvláště prostřednictvím zřizování zvláště chráněných oblastí, a rovněž ochranou a zachováním ohrožených druhů,

BEROUCE V ÚVAHU nástroje přijaté Konferencí Organizace spojených národů o životním prostředí a rozvoji, a zejména Úmluvu o biologické rozmanitosti (Rio de Janeiro, 1992),

VĚDOMY SI toho, že pokud existuje hrozba významného snížení nebo ztráty biologické rozmanitosti, neměl by nedostatek úplné vědecké jistoty sloužit jako důvod k odkladu opatření, která mají zabránit nebo minimalizovat takovou hrozbu,

BEROUCE V ÚVAHU, že všechny smluvní strany by měly spolupracovat na zachování, ochraně a obnově zdraví a celistvosti ekosystémů a že mají v tomto ohledu společné, i když rozdílné odpovědnosti,

SE DOHODLY NA TOMTO:

ČÁST I

OBEČNÁ USTANOVENÍ

Článek 1

Definice

Pro účely tohoto protokolu se:

- a) „úmluvou“ rozumí Úmluva o ochraně Středozemního moře před znečišťováním, která byla přijata v Barceloně dne 16. února 1976 a pozměněna v Barceloně v roce 1995;

- b) „biologickou rozmanitostí“ rozumí variabilita žijících organismů ze všech míst jejich výskytu, včetně, mimo jiné, suchozemských, mořských a jiných vodních ekosystémů a ekologických komplexů, kterých jsou součástí; zahrnuje rozmanitost v rámci druhů, mezi druhy i rozmanitost ekosystémů;
- c) „ohroženým druhem“ rozumí jakýkoli druh, kterému hrozí vyhubení v celé nebo v části oblasti jeho výskytu;
- d) „endemickým druhem“ rozumí jakýkoli druh, jehož výskyt se omezuje na ohraničenou zeměpisnou oblast;
- e) „bezprostředně ohroženým druhem“ rozumí jakýkoli druh, který pravděpodobně v dohledné budoucnosti vyhyne v celé nebo v části oblasti svého výskytu, a jehož přežití je nepravděpodobné v případě, že faktory, které způsobují úbytek počtu nebo znehodnocování stanoviště, budou i nadále působit;
- f) „stavem zachování druhu“ rozumí souhrn vlivů působících na druh, které mohou ovlivnit jeho dlouhodobé rozšíření a početnost;
- g) „stranami“ rozumějí smluvní strany tohoto protokolu;
- h) „organizací“ rozumí organizace, uvedená článku 2 úmluvy;
- i) „střediskem“ rozumí Středisko regionálních činností pro zvláště chráněné oblasti.

Článek 2

Zeměpisná oblast působnosti

1. Oblastí, na kterou se tento protokol vztahuje, je oblast Středozemního moře, která je vymezena v článku 1 úmluvy. Tato oblast rovněž zahrnuje:
 - mořské dno a jeho podloží,
 - vody, mořské dno a jeho podloží, které jsou mezi pevninou a základní čarou, od níž se měří šířka teritoriálních vod, a které sahají, v případě vodních toků, k hranicím sladké vody,
 - suchozemské pobřežní oblasti, určené každou ze stran, včetně mokřadů.
2. Nic v tomto protokolu, ani žádný akt přijatý na základě tohoto protokolu, se nedotýká práv, současných a budoucích nároků nebo právních názorů kteréhokoli státu, které se týkají mořského práva, a zejména povahy a rozsahu mořských oblastí, vymezení mořských oblastí mezi státy s protilehlým či sousedícím pobřežím, svobody plavby na volném moři, práva a způsobů proplutí průlivy, které se využívají pro mezinárodní plavbu, práva pokojného proplutí teritoriálními vodami, a rovněž povahy a rozsahu jurisdikce pobřežního státu, státu vlajky a přístavního státu.

3. Žádný akt nebo činnost vykonaná na základě tohoto protokolu nezakládá důvody pro uplatnění, napadání nebo zpochybňování jakéhokoli nároku na státní svrchovanost nebo jurisdikci.

Článek 3

Obecné povinnosti

1. Každá strana přijme opatření nutná k:
 - a) ochraně, zachování a řízení oblastí se zvláštní přírodní nebo kulturní hodnotou způsobem udržitelným a šetrným k životnímu prostředí, jmenovitě zřízení zvláště chráněných oblastí;
 - b) ochraně, zachování a řízení bezprostředně ohrožených nebo ohrožených druhů rostlin a živočichů.
2. Strany spolupracují buď přímo, anebo prostřednictvím příslušných mezinárodních organizací, na zachování a udržitelném využívání biologické rozmanitosti v oblasti, na kterou se tento protokol vztahuje.
3. Strany určí a vypracují přehled složek biologické rozmanitosti důležitých pro její zachování a udržitelné využívání.
4. Strany přijmou strategie, plány a programy pro zachování biologické rozmanitosti a udržitelné využívání mořských a pobřežních biologických zdrojů a začlení je do svých příslušných odvětvových i meziodvětvových politik.
5. Strany budou monitorovat složky biologické rozmanitosti uvedené v odstavci 3 tohoto článku a určí postupy a kategorie činností, které mají nebo pravděpodobně budou mít významný nepříznivý dopad na zachování a udržitelné využívání biologické rozmanitosti, a budou monitorovat jejich účinky.
6. Všechny strany použijí opatření uvedená v tomto protokolu, aniž by byla dotčena svrchovanost nebo jurisdikce ostatních stran nebo států. Jakákoli opatření přijatá stranou pro posílení těchto opatření budou v souladu s mezinárodními právními předpisy.

ČÁST II

OCHRANA OBLASTÍ

Oddíl 1

Zvláště chráněné oblasti

Článek 4

Cíle

Cílem zvláště chráněných oblastí je:

- a) ochraňovat reprezentativní typy pobřežních a mořských ekosystémů přiměřené velikosti, aby se zajistila jejich dlouhodobá životaschopnost a udržela jejich biologická rozmanitost;
- b) ochraňovat ta stanoviště, kterým hrozí zánik v přirozeném areálu jejich rozšíření ve Středomoří, nebo které mají zmenšený přirozený areál rozšíření v důsledku svého ústupu nebo již beztak omezeného výskytu;
- c) ochraňovat stanoviště životně důležitá pro přežití, rozmnožování a obnovu ohrožených, bezprostředně ohrožených nebo endemických druhů rostlin nebo živočichů;
- d) ochraňovat místa, která jsou zvláště důležitá pro svůj vědecký, estetický, kulturní či vzdělávací přínos.

Článek 5

Zřízení zvláště chráněných oblastí

1. Každá strana může zřídit zvláště chráněné oblasti v mořských a pobřežních zónách pod její svrchovaností nebo jurisdikcí.
2. Jestliže chce strana zřídit v oblasti spadající pod její svrchovanost či vnitrostátní jurisdikci zvláště chráněnou oblast přiléhající k hranici a obvodům zóny spadající pod svrchovanost či vnitrostátní jurisdikci jiné strany, pak budou příslušné orgány obou stran usilovat o spolupráci, aby dosáhly dohody o opatřeních, která mají být přijata, a posoudí mimo jiné i možnost druhé strany zřídit odpovídající zvláště chráněnou oblast či přijmout jakékoli jiné vhodné opatření.
3. Jestliže chce strana zřídit v oblasti spadající pod její svrchovanost či vnitrostátní jurisdikci zvláště chráněnou oblast přiléhající k hranici a obvodům zóny spadající pod svrchovanost či vnitrostátní jurisdikci státu, který není stranou tohoto protokolu, pak bude strana usilovat o spolupráci s tímto státem tak, jak se uvádí v předchozím odstavci.
4. Jestliže chce stát, který není stranou tohoto protokolu, zřídit zvláště chráněnou oblast přiléhající k hranici a obvodům zóny spadající pod svrchovanost či vnitrostátní jurisdikci strany tohoto protokolu, pak se zmíněná strana pokusí spolupracovat s tímto státem tak, jak se uvádí v odstavci 2.

Článek 6

Ochranná opatření

Strany, v souladu s mezinárodními právními předpisy a berouce v úvahu charakteristiky každé zvláště chráněné oblasti, přijmou nezbytná ochranná opatření, zejména:

- a) posílení uplatňování ostatních protokolů k úmluvě a ostatních příslušných smluv, jejichž jsou stranami;
- b) zákaz ukládání nebo vypouštění odpadů a jiných látek, které mohou přímo nebo nepřímo poškodit celistvost zvláště chráněné oblasti;
- c) regulace proplouvání lodí a jakéhokoli zastavení nebo kotvení;
- d) regulace zavlékání nepůvodních druhů do uvedené zvláště chráněné oblasti, nebo geneticky modifikovaných druhů, a rovněž zavlékání nebo znovuvysazování druhů, které se nacházejí nebo se nacházely ve zvláště chráněné oblasti;
- e) regulace nebo zákaz jakékoli činnosti zahrnující průzkum nebo změnu půdy nebo využívání podloží části pevniny, mořského dna nebo jeho podloží;
- f) regulace jakékoli vědecké a výzkumné činnosti;
- g) regulace nebo zákaz rybolovu, lovu, odchytu zvířat a sklizně rostlin nebo jejich ničení, a rovněž obchodování se zvířaty, s částmi zvířat, s rostlinami, s částmi rostlin, které pocházejí ze zvláště chráněné oblasti;
- h) regulace a v případě potřeby zákaz jakékoli činnosti nebo jednání, které mohou poškodit nebo rušit druhy, nebo které mohou ohrozit stav zachování ekosystémů či druhů nebo mohou narušit přírodní nebo kulturní charakter zvláště chráněné oblasti;
- i) jakékoli jiné opatření, které je zaměřeno na ochranu ekologických a biologických procesů a krajiny.

Článek 7

Plánování a řízení

1. Strany přijmou v souladu s pravidly mezinárodních právních předpisů plánovací, řídicí, dozorová a monitorovací opatření pro zvláště chráněné oblasti.
2. Taková opatření pro každou zvláště chráněnou oblast zahrnují:

- a) rozvoj a přijetí plánu řízení, který stanovuje právní a institucionální rámec a použitelná řídicí a ochranná opatření;
 - b) neustálé monitorování ekologických procesů, stanovišť, populační dynamiky, krajiny a dopadu lidských činností;
 - c) aktivní zapojení místních společenství a v případě potřeby obyvatelstva do řízení zvláště chráněných oblastí, včetně pomoci místním obyvatelům, na které může mít zřízení takové oblasti vliv;
 - d) přijetí mechanismů pro financování podpory a řízení zvláště chráněných oblastí a rozvíjení aktivit, které zajistí, že je řízení slučitelné s cíli těchto oblastí;
 - e) regulaci činností slučitelných s cíli, pro které byla tato zvláště chráněná oblast zřízena, a podmínky příslušných povolení;
 - f) vzdělávání vedoucích pracovníků a kvalifikovaných technických zaměstnanců a rozvoj potřebné infrastruktury.
3. Strany zajistí, že se do vnitrostátních pohotovostních plánů začlení opatření pro reagování na nehody, které by mohly způsobit škodu nebo ohrozit zvláště chráněné oblasti.
 4. Poté, co jsou zřízeny zvláště chráněné oblasti, pokrývající jak pevninu, tak mořské oblasti, budou strany usilovat o zajištění koordinace správy a řízení zvláště chráněné oblasti jako celku.

Oddíl 2

Zvláště chráněné oblasti významné pro Středomoří

Článek 8

Sestavení seznamu zvláště chráněných oblastí významných pro Středomoří

1. Pro podporu spolupráce při řízení a zachování přírodních oblastí a ochrany ohrožených druhů a jejich stanovišť strany sestaví „Seznam zvláště chráněných oblastí významných pro Středomoří“, dále jen „seznam SPAMI“.
2. Seznam SPAMI může zahrnovat místa, která:
 - jsou důležitá pro zachování složek biologické rozmanitosti ve Středomoří,
 - obsahují ekosystémy, které jsou specifické pro oblast Středomoří nebo stanoviště s ohroženými druhy,

- jsou zajímavá z hlediska vědeckého, estetického, kulturního nebo vzdělávacího.

3. Strany souhlasí, že:

- a) uznají zvláštní význam těchto oblastí pro Středomoří;
- b) budou dodržovat opatření, použitelná pro SPAMI, a že nepovolí, ani nebudou provádět činnosti, které by mohly být v rozporu s cíli, pro které byly SPAMI zřízeny.

Článek 9

Postup pro zřízení a zařazení do seznamů SPAMI

1. SPAMI mohou být zřízeny v souladu s postupem uvedeným v odstavcích 2 až 4 tohoto článku v: a) mořských a pobřežních zónách spadajících pod svrchovanost nebo jurisdikci stran; b) zónách nacházejících se částečně nebo zcela na volném moři.
2. Návrhy na zařazení do seznamu mohou být předloženy:
 - a) dotyčnou stranou, jestliže se oblast nachází v již ohraničené zóně, ve které vykonává svrchovanost nebo jurisdikci;
 - b) dvěma nebo více dotyčnými sousedícími stranami, jestliže se oblast nachází částečně nebo zcela na volném moři;
 - c) dotyčnými sousedícími stranami v oblastech, kde dosud nebyly vymezeny hranice vnitrostátní svrchovanosti nebo jurisdikce.
3. Strany, které předkládají návrhy na zařazení do seznamu SPAMI, poskytnou středisku spolu s úvodní zprávou, která obsahuje informace o zeměpisném umístění oblasti, jejím fyzickém a ekologickém charakteru, právní formě, plánech řízení a prostředcích na jejich provádění, a rovněž prohlášení zdůvodňující její význam pro Středomoří;
 - a) jestliže je návrh formulován podle odst. 2 písm. b) a c) tohoto článku, dotyčné sousedící strany budou navzájem konzultovat za účelem zajištění souladu navrhovaných ochranných a řídicích opatření, a rovněž prostředků na jejich provádění;
 - b) návrhy předložené podle odstavce 2 tohoto článku uvádějí ochranná a řídicí opatření použitelná pro oblast, a rovněž prostředky na jejich provádění.
4. Postup pro zařazení navrhované oblasti do seznamu je tento:

- a) pro každou oblast bude návrh předložen národním kontaktním místům, která prověří jeho shodu se společnými obecnými zásadami a kritérii přijatými podle článku 16;
 - b) jestliže je návrh předložený podle odst. 2 písm. a) tohoto článku v souladu s obecnými zásadami a společnými kritérii, bude organizace po hodnocení informovat zasedání stran, které rozhodne o zařazení oblasti do seznamu SPAMI;
 - c) jestliže je návrh předložený podle odst. 2 písm. b) a c) v souladu s obecnými zásadami a společnými kritérii, středisko jej předá organizaci, která informuje zasedání stran. Rozhodnutí o zařazení oblasti do seznamu SPAMI se přijme konsensem smluvních stran, které rovněž schválí řídicí opatření použitelná pro danou oblast.
5. Strany, které navrhly zařazení oblasti do seznamu, provedou ochranná opatření uvedená ve jejich návrzích, ve shodě s odstavcem 3 tohoto článku. Smluvní strany dodržují takto stanovená pravidla. Středisko informuje příslušné mezinárodní organizace o seznamu a opatřeních přijatých v SPAMI.
6. Strany mohou revidovat seznam SPAMI. Za tímto účelem středisko vypracuje zprávu.

Článek 10

Změny statutu SPAMI

O změnách vymezení nebo právní formy SPAMI nebo o zrušení celé takové oblasti nebo její části se nerozhodne, jestliže pro to neexistují závažné důvody, s ohledem na potřebu ochrany životního prostředí a splnění povinností stanovených v tomto protokolu, a současně bude dodržen postup, podobný postupu pro vytvoření SPAMI a její zařazení do seznamu.

ČÁST III

OCHRANA A ZACHOVÁNÍ DRUHŮ

Článek 11

Vnitrostátní opatření pro ochranu a zachování druhů

1. Strany řídí druhy rostlin a živočichů s cílem zachovat uspokojivý stav zachování těchto druhů.

2. Strany v zónách spadajících pod jejich svrchovanost a vnitrostátní jurisdikci určí a sestaví seznam ohrožených a bezprostředně ohrožených druhů rostlin a živočichů a dohodnou se na ochranném statutu těchto druhů. Strany regulují a v případě potřeby zakazují činnosti, které mají nepříznivé účinky na tyto druhy nebo na jejich stanoviště, a provádějí řídicí, plánovací a jiná opatření k zajištění uspokojivého stavu zachování těchto druhů.
3. Strany s ohledem na chráněné druhy živočichů kontrolují a v případě potřeby zakazují:
 - a) odchyt, držení nebo usmrcování (podle možnosti včetně příležitostného odchytu, držení nebo usmrcování), obchod, přepravu a vystavování pro obchodní účely těchto druhů, jejich vajec, částí nebo produktů;
 - b) v nejvyšší možné míře vyrušování volně žijících živočichů, zvláště v průběhu období rozmnožování, líhnutí, přezimování nebo migrace a ostatních období biologické zátěže.
4. Kromě opatření, která jsou uvedena v předchozím odstavci, strany koordinují své úsilí prostřednictvím dvoustranných nebo mnohostranných akcí, v případě potřeby včetně dohod o ochraně a obnově stěhovavých druhů, jejichž rozšíření sahá do oblasti, na kterou se tento protokol vztahuje.
5. S ohledem na chráněné druhy rostlin a jejich části a produkty strany regulují a v případě potřeby zakazují všechny formy ničení a narušování, včetně vyrývání, sběru, vyřezávání, vytrhávání, držení, obchodu s nimi nebo přepravu a vystavování takových druhů pro obchodní účely.
6. Strany zformulují a přijmou opatření a plány s ohledem na rozmnožování *ex situ*, zvláště na chov chráněných živočichů v zajetí a na množení chráněných rostlin.
7. Strany se budou snažit, buď přímo, nebo prostřednictvím střediska, konzultovat se státy, které nejsou stranami tohoto protokolu, s cílem koordinovat jejich úsilí zaměřené na řízení a ochranu ohrožených nebo bezprostředně ohrožených druhů.
8. Strany případně učiní opatření pro návrat nezákonně vyvezených nebo držných chráněných druhů. Strany by měly usilovat o navrácení takových druhů do jejich přírodního stanoviště.

Článek 12

Společná opatření pro ochranu a zachování druhů

1. Strany přijmou společná opatření pro zajištění ochrany a zachování rostlin a živočichů uvedených v přílohách tohoto protokolu, týkajících se seznamu ohrožených nebo bezprostředně ohrožených druhů a seznamu druhů, jejichž využívání je regulováno.

2. Strany zajistí maximální možnou ochranu a obnovu druhů rostlin a živočichů uvedených v příloze, týkající se seznamu ohrožených nebo bezprostředně ohrožených druhů, přijetím opatření, stanovených v čl. 11 odst. 3 a 5 tohoto protokolu, na vnitrostátní úrovni.
3. Strany zakážou ničení a poškozování stanovišť druhů uvedených v příloze, týkající se seznamu ohrožených nebo bezprostředně ohrožených druhů, a sestaví a provedou akční plány pro jejich zachování nebo obnovu. Strany budou pokračovat ve spolupráci při provádění příslušných akčních plánů, které již byly přijaty.
4. Strany ve spolupráci s příslušnými mezinárodními organizacemi přijmou veškerá vhodná opatření, aby zajistily zachování druhů uvedených v příloze, týkající se seznamu druhů, jejichž využívání je regulováno, a současně schválí a budou regulovat využívání těchto druhů, aby zajistily a udržely uspokojivý stav jejich zachování.
5. V případě, že se oblast výskytu bezprostředně ohrožených nebo ohrožených druhů rozšíří až k oběma stranám státní hranice nebo k hranici, která odděluje území nebo oblasti spadající pod svrchovanost nebo vnitrostátní jurisdikci dvou stran tohoto protokolu, tyto strany spolupracují tak, aby zajistily ochranu a zachování a v případě potřeby obnovu těchto druhů.
6. Pokud nejsou k dispozici žádná jiná uspokojivá řešení a výjimka nepoškodí přežití populace nebo jiných druhů, strany mohou poskytnout výjimky ze zákazů, předepsaných k ochraně druhů uvedených v přílohách tohoto protokolu, pro vědecké, vzdělávací účely nebo účely řízení, nezbytné k zajištění přežití druhů nebo k zabránění významnému poškození. Takové výjimky budou oznámeny smluvním stranám.

Článek 13

Zavlékání nepůvodních nebo geneticky modifikovaných druhů

1. Strany přijmou veškerá vhodná opatření pro regulaci záměrného nebo náhodného zavlékání nepůvodních nebo geneticky modifikovaných druhů do volné přírody a zakážou to, která mohou mít škodlivý dopad na ekosystémy, stanoviště nebo druhy v oblasti, na kterou se tento protokol vztahuje.
2. Strany se budou snažit provést všechna možná opatření pro odstranění druhů, které již byly zavléčeny, pokud se po vědeckém hodnocení ukáže, že takové druhy způsobují nebo mohou způsobit poškození ekosystémů, stanovišť nebo druhů v oblasti, na kterou se tento protokol vztahuje.

ČÁST IV

USTANOVENÍ SPOLEČNÁ PRO CHRÁNĚNÉ OBLASTI A DRUHY

Článek 14

Změny příloh

1. Postupy pro změny příloh tohoto protokolu jsou stanoveny v článku 17 úmluvy.
2. Všechny navrhované změny předložené na zasedání smluvních stran jsou předmětem předcházejícího hodnocení zasedání národních kontaktních míst.

Článek 15

Soupisy

Každá strana sestaví úplný soupis:

- a) oblastí, nad kterými je uplatňována svrchovanost nebo jurisdikce a které obsahují vzácné či křehké ekosystémy, které jsou zdroji biologické rozmanitosti, jež jsou významné pro bezprostředně ohrožené nebo ohrožené druhy;
- b) druhů rostlin a živočichů, které jsou ohrožené nebo bezprostředně ohrožené.

Článek 16

Obecné zásady a společná kritéria

Strany přijmou:

- a) společná kritéria pro výběr chráněných mořských a pobřežních oblastí, které mohou být zařazeny do seznamu SPAMI, který bude tvořit přílohu toho protokolu;
- b) společná kritéria pro zařazení dalších druhů do příloh;
- c) obecné zásady pro zřízení a řízení zvláště chráněných oblastí.

Kritéria a obecné zásady uvedené v písmenech b) a c) mohou být změněny zasedáním stran na základě návrhu, který učiní jedna nebo více stran.

Článek 17

Hodnocení dopadu na životní prostředí

V procesu plánování, který vede k rozhodnutí o průmyslových a jiných projektech a činnostech, které by mohly významně ovlivnit chráněné oblasti, druhy a jejich stanoviště, strany zhodnotí a vezmou v úvahu možný přímý nebo nepřímý, bezprostřední nebo dlouhodobý dopad, včetně kumulativního dopadu zvažovaných projektů a činností.

Článek 18

Začlenění tradičních činností

1. Při formulování ochranných opatření strany vezmou v úvahu tradiční způsob života a kulturní činnosti svého místního obyvatelstva. V případě potřeby poskytnou výjimky, aby tyto potřeby uspokojily. Žádná výjimka, která je z tohoto důvodu povolena, nesmí:
 - a) ohrozit zachování ekosystémů, chráněných tímto protokolem, ani biologické procesy, které přispívají k zachování těchto ekosystémů;
 - b) způsobit zánik nebo podstatné snížení počtu jedinců, kteří tvoří populaci, ani druhů rostlin a živočichů, zejména ohrožených, bezprostředně ohrožených, migrujících nebo endemických druhů.
2. Strany, které poskytnou výjimky z ochranných opatření, informují podle dohody smluvní strany.

Článek 19

Propagace, informování, osvěta a vzdělávání veřejnosti

1. Strany zajistí patřičnou propagaci zřizování zvláště chráněných oblastí, jejich hranic, použitelných nařízení, a rovněž označení chráněných druhů, jejich stanovišť a použitelných předpisů.
2. Strany se budou snažit informovat veřejnost o významu a hodnotě zvláště chráněných oblastí a druhů a o vědeckých poznatcích, které mohou být získány z hlediska ochrany přírody a z jiných hledisek. Tyto informace by měly mít patřičné místo ve vzdělávacích programech. Strany se budou rovněž snažit podporovat účast vlastní veřejnosti a svých organizací pro ochranu na opatřeních, která jsou nezbytná pro ochranu dotyčných oblastí a druhů, včetně hodnocení dopadů na životní prostředí.

Článek 20

Vědecký a technický výzkum a výzkum řízení

1. Strany podpoří a budou rozvíjet vědecký a technický výzkum, týkající se cílů protokolu. Rovněž posílí a budou rozvíjet výzkum udržitelného využívání zvláště chráněných oblastí a řízení chráněných druhů.
2. Strany v případě potřeby konzultují mezi sebou a s příslušnými mezinárodními organizacemi s cílem stanovit, naplánovat a provést vědecký a technický výzkum a monitorovací programy nezbytné pro stanovení a monitoring chráněných oblastí a druhů a pro hodnocení účinnosti opatření přijatých za účelem provádění plánů řízení a plánů obnovy.
3. Strany si vyměňují, přímo nebo prostřednictvím střediska, vědecké a technické informace, týkající se současných a plánovaných výzkumných a monitorovacích programů a jejich výsledků. V co největší možné míře koordinují své výzkumné a monitorovací programy a snaží se společně vymezit nebo sjednotit své postupy.
4. Při technickém a vědeckém výzkumu strany upřednostní SPAMI a druhy, uvedené v přílohách tohoto protokolu.

Článek 21

Vzájemná spolupráce

1. Strany vytvoří, přímo nebo za pomoci střediska nebo dotyčných mezinárodních organizací, programy spolupráce zaměřené na koordinaci zřizování, ochrany, plánování a řízení zvláště chráněných oblastí, a rovněž výběru, řízení a zachování chráněných druhů. Bude existovat pravidelná výměna informací, týkajících se charakteru chráněných oblastí a druhů, získaných zkušeností a zjištěných problémů.
2. Strany při nejbližší příležitosti informují ostatní strany, státy, které mohou být postiženy, a středisko o každé situaci, která by mohla ohrozit ekosystémy zvláště chráněných oblastí nebo přežití chráněných druhů rostlin a živočichů.

Článek 22

Vzájemná pomoc

1. Strany spolupracují, přímo nebo za pomoci střediska nebo dotyčných mezinárodních organizací, při formulování, financování a provádění programů vzájemné pomoci a pomoci rozvojovým zemím, které projeví o pomoc zájem, za účelem provádění tohoto protokolu.
2. Tyto programy v sobě zahrnují vzdělávání veřejnosti v oblasti životního prostředí, odborné vzdělávání vědeckých, technických a řídicích pracovníků, vědecký výzkum, získávání, využívání, navrhování a rozvoj potřebného vybavení a přenos technologií za výhodných podmínek, na kterých se dotyčné strany dohodnou.

3. Strany v záležitostech vzájemné pomoci upřednostní SPAMI a druhy, uvedené v přílohách tohoto protokolu.

Článek 23

Zprávy stran

Strany předkládají na řádných zasedáních stran zprávu o provádění tohoto protokolu, zvláště o:

- a) statutu a stavu oblastí zařazených do seznamu SPAMI;
- b) změnách ve vymezení nebo právní formě SPAMI a chráněných druhů;
- c) možných výjimkách povolených podle čl. 12 a 18 tohoto protokolu.

ČÁST V

INSTITUCIONÁLNÍ USTANOVENÍ

Článek 24

Národní kontaktní místa

Každá strana ustanoví národní kontaktní místo, které bude zabezpečovat spojení se střediskem, pokud jde o technické a vědecké aspekty provádění tohoto protokolu. Národní kontaktní místa pravidelně zasedají za účelem plnění funkcí odvozených od tohoto protokolu.

Článek 25

Koordinace

1. Organizace zodpovídá za koordinaci provádění tohoto protokolu. Za tímto účelem jí bude pomáhat středisko, kterému může svěřit tyto funkce:
- a) poskytování pomoci stranám při spolupráci s příslušnými mezinárodními, mezivládními a nevládními organizacemi při:
 - zřizování a řízení zvláště chráněných oblastí v oblasti, na kterou se tento protokol vztahuje,

- uskutečňování programů technického a vědeckého výzkumu, stanovených v článku 20 tohoto protokolu,
 - uskutečňování výměny vědeckých a technických informací mezi stranami, stanovené v článku 20 tohoto protokolu,
 - přípravě plánů řízení pro zvláště chráněné oblasti a druhy,
 - vypracování programů spolupráce podle článku 21 tohoto protokolu,
 - přípravě vzdělávacích materiálů, navržených pro různé skupiny;
- b) svolávání a organizování zasedání národních kontaktních míst a poskytování služeb sekretariátu pro tato zasedání;
- c) formulování doporučení pro obecné zásady a společná kritéria podle článku 16 tohoto protokolu;
- d) vytváření a aktualizaci databází zvláště chráněných oblastí, chráněných druhů a jiných záležitostí, týkajících se tohoto protokolu;
- e) přípravu zpráv a technických studií, které mohou být vyžadovány z důvodu provádění tohoto protokolu;
- f) vypracování a provádění vzdělávacích programů, zmíněných v čl. 22 odst. 2;
- g) spolupráci s regionálními a mezinárodními vládními a nevládními organizacemi, které se zabývají ochranou oblastí a druhů, při respektování zvláštního charakteru každé organizace a potřeby vyhnout se zdvojení činností;
- h) vykonávání funkcí, které mu byly přiděleny v akčním plánu přijatém v rámci tohoto protokolu;
- i) vykonávání jakýchkoli dalších funkcí, kterými ho pověří strany.

Článek 26

Zasedání stran

1. Řádná zasedání stran tohoto protokolu se konají ve spojení s řádnými zasedáními smluvních stran úmluvy, která se konají v souladu s článkem 14 úmluvy. Strany mohou v souladu s tímto článkem zasedat také mimořádně.
2. Zasedání stran tohoto protokolu jsou zaměřena zvláště na:
 - a) dohled nad prováděním tohoto protokolu;
 - b) dohled nad prací organizace a střediska, týkající se provádění tohoto protokolu, a poskytování politických pokynů pro jejich činnosti;

- c) posuzování účinnosti opatření, která byla přijata pro řízení a ochranu oblastí a druhů, a prověření potřeby jiných opatření, zvláště ve formě příloh a změn tohoto protokolu nebo jeho příloh;
- d) přijímání obecných zásad a společných kritérií podle článku 16 tohoto protokolu;
- e) posuzování zpráv předaných stranami podle článku 23 tohoto protokolu a všech ostatních důležitých informací, které strany předávají prostřednictvím střediska;
- f) předkládání doporučení stranám o opatřeních, která mají být přijata pro provádění tohoto protokolu;
- g) prověřování doporučení ze zasedání národních kontaktních míst podle článku 24 tohoto protokolu;
- h) rozhodování o zařazení oblasti do seznamu SPAMI ve shodě s čl. 9 odst. 4 tohoto protokolu;
- i) prověřování všech ostatních záležitostí, týkajících se tohoto protokolu, v případě potřeby;
- j) projednávání a hodnocení výjimek, povolených stranami ve shodě s čl. 12 a 18 tohoto protokolu.

ČÁST VI

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

Článek 27

Vliv protokolu na vnitrostátní právní předpisy

Ustanovení tohoto protokolu se nedotýkají práva stran přijmout příslušná přísnější vnitrostátní opatření pro provádění tohoto protokolu.

Článek 28

Vztah ke třetím stranám

1. Strany vyzývají státy, které nejsou stranami protokolu, a mezinárodní organizace ke spolupráci při provádění tohoto protokolu.

2. Strany přijmou příslušná opatření, která jsou v souladu s mezinárodními právními předpisy, aby zajistily, že se nikdo nezapojí do činnosti, která by byla v rozporu se zásadami nebo cíli tohoto protokolu.

Článek 29

Podpis

Tento protokol je otevřen k podpisu v Barceloně dne 10. června 1995 a v Madridu od 11. června 1995 do 10. června 1996 kterékoli smluvní straně úmluvy.

Článek 30

Ratifikace, přijetí nebo schválení

Tento protokol podléhá ratifikaci, přijetí nebo schválení. Listiny o ratifikaci, přijetí nebo schválení budou deponovány u vlády Španělska, která bude plnit funkci depozitáře.

Článek 31

Přistoupení

S účinkem ode dne 10. června 1996 bude tento protokol otevřen k přistoupení kterémukoli státu a regionálnímu hospodářskému seskupení, které je stranou úmluvy.

Článek 32

Vstup v platnost

1. Tento protokol vstupuje v platnost třicátým dnem po uložení šesté listiny o ratifikaci, přijetí nebo schválení protokolu nebo po přistoupení k němu.
2. Dnem svého vstupu v platnost tento protokol nahradí Protokol o zvláště chráněných oblastech Středozemního moře z roku 1982, ve vztahu mezi stranami obou listin.

Na důkaz čehož připojili níže podepsaní řádně za tímto účelem zplnomocnění k tomuto protokolu své podpisy.

V Barceloně dne 10. června 1995, v jediném prvopise, v jazyce arabském, anglickém, francouzském a španělském, přičemž všechna znění mají stejnou platnost, pro podepsání kteroukoli stranou úmluvy.

PŘÍLOHA I

**SPOLEČNÁ KRITÉRIA PRO VÝBĚR CHRÁNĚNÝCH MOŘSKÝCH A
POBŘEŽNÍCH OBLASTÍ, KTERÉ MOHOU BÝT ZAŘAZENY DO
SEZNAMU SPAMI**

A. OBECNÉ ZÁSADY

Smluvní strany souhlasí, že se při práci na vytváření seznamu SPAMI budou řídit následujícími obecnými zásadami.

- a) Zachování přírodního dědictví je základním cílem, který musí charakterizovat SPAMI. Sledování jiných cílů, jakými jsou zachování kulturního dědictví a podpora vědeckého výzkumu, vzdělávání, účasti, spolupráce, je ve SPAMI vysoce žádoucí a vytváří faktor ve prospěch místa, které bude zařazeno do seznamu, pokud zůstane slučitelné s cíli zachování.
- b) Není uloženo žádné omezení týkající se celkového počtu oblastí zařazených do seznamu nebo počtu oblastí, které může kterákoli jednotlivá strana navrhnout pro zapsání. Strany nicméně souhlasí s tím, že místa budou vybrána na vědeckém základě a zařazena do seznamu podle svých kvalit; budou tedy muset splnit požadavky stanovené protokolem a tímto kritériem.
- c) SPAMI zařazené do seznamu a jejich zeměpisné rozšíření budou muset být zástupcem oblasti Středomoří a její biologické rozmanitosti. Za tímto účelem bude muset seznam zastupovat nejvyšší možný počet typů stanovišť a ekosystémů.
- d) SPAMI budou muset tvořit jádro sítě, která má za cíl účinné zachování středomořského dědictví. Pro dosažení tohoto cíle strany rozvinou svou spolupráci na dvojstranném a mnohostranném základě v oblasti zachování a řízení přírodních stanovišť, zejména prostřednictvím zřízení přeshraničních SPAMI.
- e) Místa zařazená do seznamu SPAMI jsou určena tak, aby sloužila jako příklad a vzor ochrany přírodního dědictví regionu. Za tímto účelem strany zajistí, aby měla místa zařazená do seznamu odpovídající právní formu a měla k dispozici ochranná opatření a metody a prostředky pro řízení.

**B. OBECNÉ RYSY OBLASTÍ, KTERÉ MOHOU BÝT ZAŘAZENY DO
SEZNAMU SPAMI**

- 1. Aby byla způsobilá pro zařazení do seznamu SPAMI, musí oblast splňovat nejméně jedno obecné kritérium stanovené čl. 8 odst. 2 protokolu. Některá z těchto obecných kritérií mohou být v některých případech splněna toutéž oblastí, taková okolnost ale nemůže posílit důvod pro zařazení oblasti do seznamu.

2. Regionální hodnota je základním požadavkem na oblast, která má být zařazena do seznamu SPAMI. Následující kritéria by měla být použita při hodnocení významu oblasti pro Středomoří.
 - a) Jedinečnost
Oblast obsahuje jedinečné či vzácné ekosystémy, nebo vzácné či endemické druhy.
 - b) Přírodní reprezentativnost
Oblast má vysoce reprezentativní ekologický procesy nebo typy společenství či stanovišť nebo jiné přírodní charakteristické znaky. Reprezentativnost je míra, ve které oblast zastupuje typ stanoviště, ekologický proces, biologické společenství, fyziografické rysy nebo jiné přírodní charakteristiky.
 - c) Rozmanitost
Oblast má velkou rozmanitost druhů, společenství, stanovišť nebo ekosystémů.
 - d) Přirozenost
Oblast je ve vysoké míře přirozená, což je výsledkem nedostatku nebo nízké úrovně rušení a znehodnocování, způsobeného lidmi.
 - e) Výskyt stanovišť, která jsou životně důležitá pro ohrožené, bezprostředně ohrožené nebo endemické druhy.
 - f) Kulturní reprezentativnost
Oblast má velkou reprezentativní hodnotu z hlediska kulturního dědictví, díky tradičním činnostem šetrným k životnímu prostředí, které jsou začleněny do přírody a které podporují dobré životní podmínky místních populací.
3. Aby byla oblast vědeckého, vzdělávacího nebo estetického zájmu zařazena do seznamu SPAMI, musí představovat zvláštní hodnotu pro výzkum v oblasti přírodních věd nebo pro vzdělávání v oblasti životního prostředí či pro osvětu, nebo obsahovat význačné přírodní charakteristické znaky, krajiny nebo mořské scenérie.
4. Kromě základních kritérií uvedených v čl. 8 odst. 2 protokolu by měl být brán ohled některé další charakteristické znaky a faktory, které jsou považovány za příznivé pro zařazení místa do seznamu. Ty zahrnují:
 - a) existenci hrozeb, které mohou snížit ekologickou, estetickou nebo kulturní hodnotu oblasti;
 - b) zapojení a aktivní účast veřejnosti, a zejména místních společenství, na procesu plánování a řízení oblasti;

- c) existenci subjektu, který zastupuje veřejný, odborný, nevládní sektor a vědeckou obec, zainteresovanou do oblasti;
- d) existenci příležitostí pro udržitelný rozvoj v oblasti;
- e) existenci integrovaného plánu řízení pobřeží ve smyslu čl. 4 odst. 3 písm. e) úmluvy.

C. PRÁVNÍ FORMA

1. Všem oblastem, které jsou způsobilé pro zařazení do seznamu SPAMI, musí být přiznána právní forma, která zaručí jejich účinnou dlouhodobou ochranu.
2. Aby byla zahrnuta do seznamu SPAMI, musí mít oblast, která se nachází v již vymezené zóně, nad kterou strana uplatňuje svrchovanost nebo jurisdikci, ochranný statut uznaný dotyčnou stranou.
3. V případě oblastí, které se nacházejí zčásti nebo zcela na volném moři nebo v zóně, ve které ještě nebyly vymezeny hranice svrchovanosti a jurisdikce, právní forma, plán řízení, vhodná opatření a jiné položky uvedené v čl. 9 odst. 3 protokolu budou poskytnuty sousedícími stranami, kterých se týká návrh na zařazení do seznamu SPAMI.

D. OCHRANNÁ, PLÁNOVACÍ A ŘÍDÍCÍ OPATŘENÍ

1. Cíle zachování a řízení musí být jasně vymezeny v textech, týkajících se každého místa, a budou tvořit základ pro hodnocení přiměřenosti přijatých opatření a účinnosti jejich provádění při revizích seznamu SPAMI.
2. Ochranná, plánovací a řídicí opatření použitelná pro každou oblast musí být přiměřená z hlediska dosažení cílů ochrany a řízení stanovených pro každé místo na krátké a dlouhé období a musí zejména vzít v úvahu faktory, které toto místo ohrožují.
3. Ochranná, plánovací a řídicí opatření musí vycházet z přiměřené znalosti složek přírodního prostředí a socioekonomických a kulturních faktorů, které charakterizují každou oblast. V případě nedostatečných základních poznatků musí mít oblast, která je navržena pro zařazení do seznamu SPAMI, program pro sběr nedostupných dat a informací.
4. Pravomoci a odpovědnosti, pokud se týče správy a provádění opatření na zachování oblastí navržených pro zařazení do seznamu SPAMI, musí být jasně vymezeny v textech, kterými se každá oblast řídí.
5. S ohledem na specifickou, která charakterizuje každé chráněné místo, musí ochranná opatření pro SPAMI vzít v úvahu tyto základní aspekty:
 - a) posilování regulace uvolňování nebo ukládání odpadů a jiných látek, které mohou přímo nebo nepřímo narušit celistvost oblasti;

- b) posilování regulace zavlékání nebo znovuvysazování některých druhů do oblasti;
 - c) regulaci jakékoli činnosti nebo jednání, které mohou poškodit nebo rušit druhy nebo mohou ohrozit stav zachování ekosystémů nebo druhů nebo může narušit přírodní, kulturní nebo estetický charakter oblasti;
 - d) regulaci použitelnou pro zóny, které obklopují dotyčnou oblast.
6. Aby byla zařazena do seznamu SPAMI, musí mít chráněná oblast řídicí orgán, který je vybaven dostatečnými pravomocemi, prostředky a lidskými zdroji pro předcházení nebo kontrolu činností, které mohou být v rozporu s cíli chráněných oblastí.
7. Aby byla zařazena do seznamu SPAMI, musí mít oblast plán řízení. Hlavní pravidla tohoto plánu řízení mají být stanovena od okamžiku zařazení a prováděna okamžitě. Podrobný plán řízení musí být předložen do tří let od zařazení. Nedodržení této povinnosti znamená vyřazení místa ze seznamu.
8. Aby byla zařazena do seznamu SPAMI, musí mít oblast monitorovací program. Tento program by měl zahrnovat stanovení a monitorování určitého počtu významných parametrů pro dotyčnou oblast, aby bylo možné hodnotit stav a vývoj oblasti a účinnost prováděných ochranných a řídicích opatření, a aby mohla být tato opatření v případě potřeby upravena. Za tímto účelem mají být objednány další nutné studie.

PŘÍLOHA II

**SEZNAM OHROŽENÝCH NEBO BEZPROSTŘEDNĚ OHROŽENÝCH
DRUHŮ**

Magnoliophyta

Posidonia oceanica

Zostera marina

Zostera noltii

Chlorophyta

Caulerpa ollivieri

Phaeophyta

Cystoseira amentacea (včetně var. *stricta* a var. *spicata*)

Cystoseira mediterranea

Cystoseira sedoides

Cystoseira spinosa (včetně *C. adriatica*)

Cystoseira zosteroides

Laminaria rodriguezii

Rhodophyta

Goniolithon byssoides

Lithophyllum lichenoides

Ptilophora mediterranea

Schimmelmannia shousboei

Porifera

Asbestopluma hypogea

Aplysina sp. plur.

Axinella cannabina

Axinella polypoides

Geodia cydonium

Ircinia foetida

Ircinia pipetta

Petrobiona massiliana

Tethya sp. plur.

Cnidaria

Astroides calycularis

Errina aspera

Gerardia savaglia

Echinodermata

Asterina pancerii

Centrostephanus longispinus

Ophidiaster ophidianus

Bryozoa

Hornera lichenoides

Mollusca

Ranella olearia (= *Argobuccinum olearium* = *A. giganteum*)

Charonia lampas (= *Ch. rubicunda* = *Ch. nodifera*)

Charonia tritonis (= *Ch. seguenziae*)

Dendropoma petraeum

Erosaria spurca

Gibbula nivosa

Lithophaga lithopaga

Luria lurida (= *Cypraea lurida*)

Mitra zonata

Patella ferruginea

Patella nigra

Pholas dactylus

Pinna nobilis

Pinna rudis (= *P. pernula*)

Schilderia achatidea

Tonna galea

Zonaria pyrum

Crustacea

Ocypode cursor

Pachylasma giganteum

Pisces

Acipenser naccarii

Acipenser sturio

Aphanius fasciatus

Aphanius iberus

Cetorhinus maximus

Carcharodon carcharias

Hippocampus ramulosus

Hippocampus hippocampus

Huso huso

Lethenteron zanandreaei

Mobula mobular

Pomatoschistus canestrinii

Pomatoschistus tortonesei

Valencia hispanica

Valencia letourneuxi

Reptiles

Caretta caretta

Chelonia mydas

Dermochelys coriacea

Eretmochelys imbricata

Lepidochelys kempii

Trionyx triunguis

Aves

Pandion haliaetus

Calonectris diomedea

Falco eleonora

Hydrobates pelagicus

Larus audouinii

Numenius tenuirostris

Phalacrocorax aristotelis

Phalacrocorax pygmaeus

Pelacanus onocrotalus

Pelecanus crispus

Phoenicopterus ruber

Puffinus yelkouan

Sterna albifrons

Sterna bengalensis

Sterna sandvicensis

Mammalia

Balaenoptera acutorostrata

Balaenoptera borealis

Balaenoptera physalus

Delphinus delphis

Eubalaena glacialis

Globicephala melas

Grampus griseus

Kogia simus

Megaptera novaeangliae

Mesoplodon densirostris

Monachus monachus

Orcinus orca

Phocoena phocoena

Physeter macrocephalus

Pseudorca crassidens

Stenella coeruleoalba

Steno bredanensis

Tursiops truncatus

Ziphius cavirostris

PŘÍLOHA III

SEZNAM DRUHŮ, JEJICHŽ VYUŽÍVÁNÍ JE REGULOVÁNO

Porifera

Hippospongia communis

Spongia agaricina

Spongia officinalis

Spongia zimocca

Cnidaria

Antipathes sp. plur.

Corallium rubrum

Echinodermata

Paracentrotus lividus

Crustacea

Homarus gammarus

Maja squinado

Palinurus elephas

Scyllarides latus

Scyllarus pigmaeus

Scyllarus arctus

Pisces

Alosa alosa

Alosa fallax

Anguilla anguilla

Epinephelus marginatus

Isurus oxyrinchus

Lamna nasus

Lampanyctus fluviatilis

Petromyzon marinus

Prionace glauca

Raja alba

Sciaenops ocellatus

Squatina squatina

Thunnus thynnus

Urophycis cirrosa

Xiphias gladius